



**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

85. An Cardinales Religiosi teneantur ad vota, quæ præter tria
substantialia emittuntur in Religionibus iuxta eorum statuta? Ex part. 5.
tract. 2. res. 65.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

2. Verum ego probabiliter contra Duardum contrariam sententiam docui in 3. part. tract. 5. resol. 81. & docet Bonacina in Bulla Cens. disp. 1. quast. 12. Quæ hic reperitur in tom. 6. tra. 2. punct. 3. num. 3. & ratio est, quia volenti, & consentienti, non fit iniuria, ex l. nemo praesumitur ff. de reg. iur. Deinde quod fauore alicuius inductum est, non debet in ipsius damnum retorqueri, ex l. nulla iuris ratio, ff. de legibus, & tandem, quia plures ex actionibus prohibitis in Bulla, & similiter in cap. felicitis, & in Clem. si quis suadente, nullo modo aptari possunt personæ iniuriæ patienti, sed necessariò requirunt causam efficientem extrinsecam, vt capere, carcerare, detinere, hostiliter insequi, à Diocæsis & terris eiicere. Nemo enim se ipsu eiicit, vel insequitur, & ergo eodẽ modo accipiendæ sunt aliæ actiones, vt scilicet, intelligantur sub excommunicatione prohibita, quatenus ab aliis inferuntur aduersus dictas personas Ecclesiasticas. Item si Cardinalis se ipsum percutiens incideret in hanc excommunicationem Bullæ; ergo idem dicendum esset in Canone 9. de his qui veniunt ad Sedem Apostolicam, & in 10. de peregrinis ad Urbem accedentibus, si quis eorum in se ipsum manus inferret contra dispositionem Bullæ. Est enim eadem & par ratio, & tamen nemo id affirmat. Adde quod ego ipse satis etiam probabiliter vbi supra finnaui, Clericum percutientem se ipsum non incurrere excommunicationem cap si quis suadente, & ita hanc sententiam loquens in specie de Cardinalibus se ipsos percutientibus, docet etiam esse probabilem Alterius de censuris, tom. 1. lib. 5. disput. 12. cap. 3. dub. 2.

Vbi supra in Ref. not. præterea à principio, & in alia eius primæ annot.

RESOL. LXXXIII.

An offendentes Clericos familiares Cardinalium eorum intuitu incidant in excommunicationem Bullæ Censæ? Ex part. 5. tract. 2. Ref. 83.

§. 1. Negatiuè respondet Acofta in Bulla Cruc. 9. 65. Soufa in Bulla Censæ, cap. 12. disputat. 66. num. 3. Duardus lib. 2. can. 11. qu. 10. num. 1. Barbosa in Collect. Doct. tom. 3. in Decr. lib. 5. tit. 9. cap. 5. num. 35. Alterius de cens. tom. 1. lib. 5. disp. 12. cap. 3. dub. 7. & alij afferentes tales non incurrere dictam excommunicationem, etiam si offendant dictos familiares eorum Cardinalibus, ex ipsorum intuitu, & in contemptum, quia censura non ligat vltra mentem conditoris verbis expressam; sed in Bulla exprimentur tantum Cardinales, & non eorum familiares, ergo, &c.

2. Sed est tanta dignitas Dominorum Cardinalium, vt propterea contrariam sententiam docuerit ex Armilla & Vinaldo, Greg. Sayns de cens. lib. 3. cap. 15. num. 3. Sed quicquid sit de hoc, certum est, offendentes Cardinalium familiares incurrere excommunicationem reservatam Summo Pontifici in cap. felicitis, de penis, in 6. & in Bulla Pij V. edita 14. Kal. Ian. ann. 1569. Ita Soufa vbi supra, & Alterius de cens. tom. 1. lib. 2. disput. 12. cap. 3.

RESOL. LXXXIV.

An Cardinales Religiosi statim soluantur à voto paupertatis, & efficiantur Domini reddituum Ecclesiasticorum instar Cardinalium secularium: & ideo superuacaneè consumpta, & in vsus illicitos non teneantur restituere ab ipsis recipientes?

Idem inferitur de Religiosis Episcopis.

Et an Cardinales Religiosi recuperent facultatem te-

standi de rebus suis, quas ex professione Religionis amiserant? Ex part. 5. tr. 2. Ref. 64.

§. 1. Negatiuam sententiam docet Barbosa in iure Eccles. lib. 1. cap. 3. num. 24. & alij penes ipsum, quibus ego addo Suarez de Relig. tom. 4. lib. 3. c. 19. vbi docet eandem esse rationem de Episcopo ac de Cardinali, sed Episcopus Religiosus non liberatur à voto paupertatis, vt communiter asserunt Doctores, & nouissimè Lopez de Texeda tom. 1. lib. 2. tract. 1. contr. 2. num. 3. ergo neque Cardinalis. Et ita hanc sententiam docet etiam Sanchez in summa tom. 2. lib. 6. cap. 6. num. 34. & amicissimus & doctus Lezana in qq. regul. cap. 17. num. 5. vide etiam Manfredum de Cardin. decis. 154.

2. Verum ego contrariam sententiam probabilem esse existimo, secundum quam dicendum est Religiosum creatum Cardinalem eximi à voto paupertatis, & effici verum dominum redditu Ecclesiasticorum instar Cardinalium secularium; & ideo superuacaneè consumpta, & in vsus illicitos non teneri restituere, neque ab ipsis accipientes, ad restitutionem strictos esse, & ratio horum omnium est, quia etiam Regulares Episcopi non tenentur amplius ad votum paupertatis: ergo neque etiam effecti Cardinales, quod autè Religiosi ad Episcopatum assumpti soluantur paupertatis voto, ego alibi probabiliter docui, & nunc etiam doceo cum Soto de iust. lib. 7. q. 4. art. 2. Valquez in part. 2. q. 96. art. 4. disp. 165. cap. 8. num. 51. ad finem & num. 104. & in tract. de elemosyna. Pro hac sententia adduxi Petrum Hurtadum de Mendoza, & alios, quibus nunc addo Michaëlem de Palatio, insignem Theologum Salmaticensem, in 4. sentent. disp. 38. disput. 1. & hanc sententiam quoad Episcopos & etiam Cardinales probabilem esse fatentur ipsimet aduersarij, vt Sanchez loco citato.

3. Notandum est tamen quod stando in prima opinione, Cardinales & Episcopi Religiosi licet non sit dominus reddituum Ecclesiasticorum, potest tamen de dictis bonis facere id, quod facere possunt alij Cardinales & Episcopi seculares, neque alia obligatione tenentur: nam quamvis careat dominio illorum, habet liberam & absolutam administrationem, & dominium, quod manet penes Ecclesiam, ita suppositum est eius voluntati, vt quicquid fecerit, tantum habeatur, & validum, quoad dominij transactionem, siue peccet in erogando, siue non, nisi fortè expressa aliqua limitatio, aut conditio in ipsa collatione Episcopatus imponatur, & ita docet Lorca in 2. 2. D. Thom. q. 32. art. 9. sect. 4. disp. 4. mem. 1. num. 31. Granadus in 2. 2. contr. 3. tract. 11. disp. 5. num. 2. & nouissimè Andreas Duuallius in 2. 2. tr. de elem. q. 8. art. 5. in fine. Vnde apparet ex his nimis rigidè contra me & alios viros doctos insurrexisse eruditum Bañez Faiardo in resol. de Episc. Regulari, vt in tract. de elem. dicitur.

4. Non desinam etiam hic apponere id quod docet Laudensis de Card. q. 22. & Cucchus in iust. Can. lib. 2. tit. 4. nu. 111. Cardinales Religiosos recuperare facultatem testandi, & dispensandi de rebus suis, quam ex professione Religionis amiserant.

RESOL. LXXXV.

An Cardinales Religiosi teneantur ad vota qua præter tria substantialia emittuntur in Religionibus iuxta eorum statuta? Ex part. 5. tr. 2. Ref. 65.

§. 1. Vt v. g. in Religione Minorum emittitur quartum votum de seruanda vita quadagesimali,

fimali, & in Societate IESV Professi emittunt votum, quo promittunt se obedientia Pontificis coactos ad Episcopatum admittendum non detestatos audire consilium generalis Societatis, vel eius, quem ad id substituerit. Et affirmatiuum sententiam docet Vasquez in 1.2. disput. 165. cap. 8. num. 89. in fine, & quoad Episcopos docet Laurentius de Peyrinis in priuil. Minim. tom. 3. cap. 14. nu. 3. ergo idem dicendum est de Cardinalibus.

2. Sed ego contrariam sententiam probabilem esse puto, quam tuetur Sanchez in summa tom. 2. lib. 6. cap. 6. num. 34. in 2. o. num. 15. quia ad ista vota non tenentur Religiosi ad Episcopatum assumpti; ergo neque ad Cardinalatum promoti. Vide me ipsum in tract. Miscell. ubi hanc sententiam contra Peyrinum quoad Episcopos tenui, & nunc idem quoad Cardinales sentio, quos ex Minimorum Ordine assumptos probabiliter puto statim esse solutos à voto vitæ quadragesimalis.

RESOL. LXXXVI.

An Cardinales Religiosi, si deponant habitum sue Religionis, incurrant excommunicationem? Idem inferius de Episcopis Religiosis? Ex part. 5. tr. 2. Resol. 66.

§. 1. Respondeo Cardinales teneri portare habitum suæ Religionis, vt ex multis tenet Suarez de Relig. tom. 4. lib. 3. cap. 19. num. 4. & Pacianus vol. 1. conf. 132. num. 39. & 40. Difficultas est, an si illum dimittant, incurrant excommunicationem latam in cap. ne Clerici, vel Monachi in 6. & videtur affirmatiue respondendum ex principio sapientis dicto, quia Episcopi id facientes in excommunicationem incurrent, vt tradit Riminaldus vol. 1. conf. 6. nu. 7. Pacianus vbi supra num. 42. Maiolus de irregular. lib. 2. cap. 1. n. 11. Sardus de aliment. tit. 8. priuileg. 79. num. 10. & alij. Ergo idem dicendum est de Cardinalibus.

2. Sed ego contrariæ sententiæ adhaereo, quam docet Sanchez in summa tom. 2. lib. 6. cap. 6. n. 54. in 2. o. n. 21. & Barbosa de iure Eccles. lib. 1. cap. 3. n. 25. & Lezzana in qq. canon. cap. 17. n. 9. quia Religiosi Episcopi id facientes non incurunt in excommunicationem; ergo neque Cardinales; quod Episcopi verò habitum suæ Religionis deponentes non incurunt dictam excommunicationem, probatur, quia nullo iure est excommunicatio indicta Monacho, qui prætextu Episcopalis dignitatis habitum dimittit, & Episcopalem induit, quia textus ille excommunicans clare loquitur de Religioso sub Abbatis obedientia manente, eiusque regulis astricto, atque ita eam rationem reddit, ne detur Monachis materia vagandi dimisso habitu, eo quod à nemine cognoscuntur, quæ in Episcopo Religioso deficiunt, vt potè qui non est sub regulæ obedientia, & induens Episcopalem habitum minus aptus erit ad euagandum, & ita hanc sententiam loquens de Episcopis tenet etiam Rodriguez in qq. regul. tom. 2. q. 58. art. 3. Tappia in amb. in gregr. ver. suæ. cap. 6. num. 61. C. de sacros. Eccles. Lopez de Texeda tom. 1. lib. 2. tract. 1. contr. 2. num. 14. & alij.

RESOL. LXXXVII.

An Cardinalis Religiosus possit esse compater in Baptismo, & Confirmatione? Idem dicendum est de Episcopis Religiosis? Ex part. 5. tract. 2. Ref. 67.

§. 1. Quamuis Imola in Clem. 1. n. 2. de statu Monach. dicat posse licere Episcopis hanc compaternitatem non suscipiendo, sed baptizando; vnde idem videtur dicendum de Cardinalibus: tamen ego puto absolute posse Episcopos & Cardinales tenere in Baptismo, & sic eam compaternitatem contrahere, & patet exemplo Gregorij, qui ex Religione promotus ad Cardinalatum factus est Mauritij Imperatoris compater, & ita de Episcopis docet Rodriguez in qq. regul. tom. 2. quest. 58. art. 3. Barbosa de officio Parochi, cap. 18. nu. 32. & de Cardinalibus idem Barbosa in iure Eccles. lib. 1. cap. 3. num. 26. Sanchez in summa, tom. 2. lib. 6. cap. 6. num. 34. & ratio est, quia in Episcopis, & Cardinalibus non subest familiaritatis nimia periculum, & inde incontinentiæ, ex quo Canones hoc officium facere Religiosis prohibuerunt.

RESOL. LXXXVIII.

An Cardinales ex licentia Summi Pontificis possint testari de bonis perceptis Cardinalitii Galeri? Ex part. 5. tract. 2. Ref. 50.

§. 1. Negat Barbatia de Card. q. 4. num. 7. vbi sic ait. Si quaeritur vtrum Papa possit concedere potestatem testandi Cardinalibus de rebus quæ sitis intuitu Cardinalatus, & videtur dicendum, quod potest haberi, habet enim potestatem supra ius posituum. c. in motuit, de elect. cap. proposuit, de concess. prob. cum similib. Sed iura positiua prohibeant Clericos, Sacerdotes, Episcopos, Cardinales, & similes posse testari de rebus quæ sitis ab Ecclesia: ergo Papa potuit circa illa iura dispositiua dispensare, & propter hoc seruatur communis moderna obseruantia, in quo videmus Summum Pontificem concedere huiusmodi potestatem. Aut quaeritur, vtrum Papa possit concedere potestatem Cardinalibus testandi super rebus quæ sitis ex Cardinalatu, relinquendo illas extraneis, & præferendo eos Ecclesiæ, & tunc si hoc facere potest, ipse Deus iudex, qui omnia nouit, iuxta illud: Nouit ille, qui nihil ignorat. c. noui, de iudic. sub iudic. tamen in decisione sanctæ matris Ecclesiæ: & pondera etiam, quia licet Papa concedat facultatem testandi Cardinalibus de rebus quæ sitis intuitu Cardinalatus; debet restringi, & limitari illa potestas, videlicet ad bonè meritos, vt superius in præcedenti quaestione dixi, vel ad pias causas, seu ad elemosynas.

2. Verum his non obstantibus affirmatiuum sententiam docet Azorius tom. 2. lib. 4. cap. 3. quest. 6. quia hæc bona Cardinalibus non dantur ratione Ecclesiæ vel beneficij Ecclesiastici, sed simpliciter ratione muneris & officij, quo apud Pontificem funguntur. Sed in hoc attendenda est consuetudo Romanæ Curie.

RESOL. LXXXIX.

An Cardinales in testamentis gaudeant priuilegio Militum? Ex part. 5. tract. 2. Ref. 51.

§. 1. Suppono priuilegium militum consistere primo circa formam & solemnitatem testamenti, vt septem testes non requirantur, sed duo solum, vel ad validandum dispositionem, si miles testetur in castris extra confictum belli, vel ad verificandum scripturam militis testamentum facientis in confictu belli, vt superius dictum est. Secundo circa substantiam & efficaciam dispositionis, quia miles potest decedere

NATI
tributa
X
III
4